

In 2016 behandelden de advocaten gemiddeld 57 reguliere toevoegingen en 3,3 lichte adviestoevoegingen.

Ruim een kwart van de advocaten deed 10 of minder toevoegingen per jaar. Deze groep behandelde gezamenlijk 2% van het totaal aantal toevoegingen.

Het aantal advocatenkantoren dat bij het stelsel is betrokken, is vanaf 2006 gestegen van iets meer dan 2.400 naar iets meer dan 3.600 in 2016. In 2016 lag de groei van het aantal binnen het stelsel actieve advocatenkantoren (+2%) iets onder die van het totaal aantal kantoren in Nederland (+3%).

De instroom is in 2016 kleiner dan de uitstroom. In 2015 hebben 702 rechtsbijstandverleners het stelsel verlaten; dit is iets meer dan in de voorgaande jaren. In 2016 stroomden 592 advocaten in en dat is een stijging ten opzichte van het jaar ervoor.

Uitgaven voor het stelsel

In het totaal werd er in 2016 bijna 345 miljoen uitbetaald aan vergoedingen voor toevoegingen (inclusief mediation, lichte adviestoevoegingen en bewerkelijke zaken). In 2015 was dit 355 miljoen. Dit verschil is te verklaren, doordat na de invoering van de AMvB's van 2013 en 2015 de vergoeding aan de advocatuur voor een kleiner deel door de Raad en voor een groter deel door de rechtzoekende wordt betaald. Gemiddeld vergoedde de Raad 882 euro per reguliere toevoeging (incl. EXU), 570 euro per mediatietoevoeging en 197 euro voor een lichte adviestoevoeging. Het totale bedrag aan uitbetaalde vaststellingen sluit niet aan bij de totale kosten zoals gepubliceerd in het jaarverslag van de Raad, omdat daarin ook de apparaatskosten, de kosten voor het Juridisch Loket, tolken/vertalers en de piketdiensten zijn meegenomen.

Voor meer informatie zie www.rvr.org.

Bron: Monitor Gesubsidieerde Rechtsbijstand 2016.

Raad voor Rechtsbijstand

Tweedelijns rechtshulp: toevoegingen in 2016

Inkomensgrens, bereik en eigen bijdrage

Burgers met een inkomen en vermogen onder een bepaalde grens komen, als zij een beroep doen op een rechtsbijstandverlener, in aanmerking voor een toevoeging. De inkomensgrens om in aanmerking te kunnen komen voor een toevoeging lag in 2016 voor alleenstaanden op 26.000 euro en voor gehuwden en samenwonenden op 36.800 euro. In 2016 viel 39% van de Nederlandse bevolking binnen het bereik van het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand. Burgers betaalden, afhankelijk van hun inkomen, per 1 januari 2016 een eigen bijdrage die kon variëren van 196 tot 823 euro. Als de toevoeging echtscheidingsgerelateerd was, varieerde de eigen bijdrage tussen de 340 en 849 euro. Voor mediation en lichte adviestoevoegingen lag de eigen bijdrage lager. Voor mediation was dat 53 of 105 euro en bij de lichte adviestoevoegingen 77 of 129 euro. Sinds de invoering van de maatregel 'diagnose en triage' kunnen rechtzoekenden op hun eigen bijdrage een korting verkrijgen die in 2016 53 euro bedroeg. Voor bepaalde soorten toevoegingen, zoals de ambtshalve toevoegingen, wordt geen eigen bijdrage opgelegd. Het gaat hierbij hoofdzakelijk om personen van wie de eigen vrijheid tegen hun wil is ontnomen, slachtoffers en nabestaanden van misdrijven en om asieltoevoegingen. Daarnaast kan de Raad ertoe besluiten om op basis van omstandigheden van de rechtzoekende de eigen bijdrage op nihil te stellen.

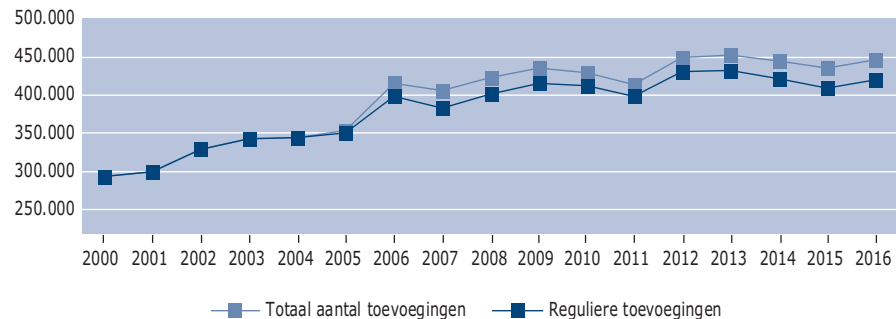
Aantal afgegeven toevoegingen

In 2016 werden 445.500 toevoegingen afgegeven. Dit betekent een lichte stijging ten opzichte van een jaar eerder. Dit wordt met name veroorzaakt door een stijging bij asieltoevoegingen.

Type toevoeging

Het aantal reguliere toevoegingen is in 2016 gestegen van bijna 410.000 naar ruim 419.500 en het aantal lichte adviestoevoegingen (bedoeld voor zaken van eenvoudiger aard) is in 2016 licht afgenomen van iets meer dan 9.500 naar ruim 9.000. Het aantal mediatietoevoegingen steeg daarentegen in 2016 van ruim 15.000 naar ruim 17.000.

Totaal aantal afgegeven toevoegingen

Soorten toevoegingen

De reguliere toevoegingen hadden in 2016 vooral betrekking op het strafrecht (24%) en het personen- en familierecht (16%) en in mindere mate op onder meer asiel (8%), sociale voorzieningen (7%), het verbintenissenrecht (6%) en het vreemdelingenrecht (4%). De lichte adviestoevoegingen betroffen in hoofdzaak het personen- en familierecht (20%), het verbintenissenrecht (18%), sociale voorzieningen (8%) en het arbeids- en ontslagrecht (9%). Bijna alle mediationtoevoegingen hadden betrekking op het personen- en familierecht (99,7%).

Aantal rechtzoekenden

In 2016 is aan 307.000 unieke personen een toevoeging afgegeven. Dit zijn er iets meer dan een jaar eerder.

Meervoudig gebruik

Het gemiddeld aantal afgegeven toevoegingen per rechtzoekende per jaar steeg in de jaren 2000 tot en met 2013 van 1,33 naar 1,55, waarna een daling is ingezet. In 2016 is dit aantal gedaald naar 1,45 toevoegingen per rechtzoekende. In 2016 was het aandeel rechtzoekenden met één toevoeging 75%. Een kleine groep toevoegingsgebruikers gebruikt binnen het stelsel relatief veel toevoegingen. In 2016 is ruim 10% van de toevoegingen afgegeven aan 2% meervoudig gebruikers met 5 of meer toevoegingen.

Achtergrondgegevens rechtzoekenden

Toevoegingsgebruikers blijken, in vergelijking met de Nederlandse bevolking als geheel, vaker van het mannelijk geslacht te zijn, tussen de 25 en 55 jaar oud, behorend tot de groep niet-Westerse allochtonen en afkomstig uit (zeer) sterk verstedelijkte gebieden. Toevoegingsgebruikers zijn relatief vaak gescheiden en minder vaak gehuwd of weduwe/weduwnaar en behoren vaker tot de groep eenpersoons- of eenouderhuishoudens. Ook zijn ze relatief vaak uitkeringsgerechtigd.

Piket

Iedere strafrechtelijke verdachte, vreemdeling of psychiatrische patiënt van wie de eigen vrijheid tegen zijn wil is ontnomen, heeft het recht te worden bezocht door een gesubsidieerde advocaat. De toedeling van advocaten is geregeld via de piketdiensten. Hulpverlening in het kader van piket heeft in 2016 in totaal 116.000 keer plaatsgevonden; het overgrote deel hiervan (91%) had betrekking op (jeugd)strafpiket.

Het aanbod van rechtsbijstandverleners in 2016

Gesubsidieerde rechtsbijstand wordt in hoofdzaak verleend door advocaten en mediators. Zij moeten hiervoor aan bepaalde (kwaliteits)eisen voldoen. Om zaken op het gebied van straf-, asiel-, jeugd-, vreemdelingen-, personen- en familierecht, Bopz of slachtofferzaken en internationale kindervervoeringszaken te kunnen behandelen, moeten advocaten bovendien voldoen aan deskundigheidseisen op dat gebied.

In 2016 verleenden ruim 8.100 rechtsbijstandverleners in ten minste één zaak gesubsidieerde rechtsbijstand. Dit betekent een lichte daling ten opzichte van het voorgaande jaar. Dit is opmerkelijk, gezien de continue toename vanaf 2007.

Aantal rechtsbijstandverleners dat per jaar ten minste eenmaal rechtsbijstand verleent

